

HRVATSKI *glasnik*

XXXIV. godina, 14. broj

4. travnja 2024.

cijena 300 Ft

Uručena nagrada „Utjecajna hrvatska žena” za 2024. godinu

FOTO: CROATIAN WOMEN'S NETWORK

8. i 9. stranica

Na pečuškoj Kalvariji

7. stranica

Dan otvorenih vrata

12. stranica

Susret pomurske katoličke mladeži

14. stranica

Dan šale i/ili ludosti...

Zanimljivo je da se u svijetu 1. travnja obilježava kao Međunarodni dan šale ili Dan ludosti. To je dan prvotravanjskih šala, koje imaju dugu tradiciju i sežu u daleku prošlost, ali im je točno podrijetlo nepoznato. Prema jednom tumačenju zbijanje šala vuče korijene iz daleke 1564. godine, kad se početkom travnja održavao festival ludosti poznat kao „Quirinalia“. Naime, te je godine francuski kralj Karlo IX. uveo novi kalendar po kojem je početak godine s 1. travnja pomaknut na 1. siječnja. Oni koji ga u tome nisu slijedili bili su ismijavani i nazivali su se travanjskim budalama, što je preraslo u tradiciju koja živi i danas.

Bilo kako bilo, prvotravanjske šale dio su našeg života. Jedna od najpoznatijih objavljena je na švedskoj televiziji 1. travnja 1962. godine, kad je program još bio emitiran u crno-bijeloj tehnici. Ipak, u programu uživo stručnjak za tehnologiju Kjell Stensson gledateljima je objasnio da sami u svojem domu zahvaljujući napretku tehnologije mogu gledati program u boji. Za to ne trebaju ništa posebno – samo navući najlonsku čarapu preko televizijskog ekrana. To je i demonstrirao. Tisuće su nasjele na tu prvotravanjsku šalu, o čemu svjedoči i porast kupovanja najlonskih čarapa. Inače, emitiranje televizijskog programa u boji u Švedskoj pokrenuto je 1. travnja 1970. godine.

Svi smo mi tijekom života čuli mnoge prvotravanjske šale, nerijetko i nasjeli na bezazlene prevarancije koje su nas dobro nasmijale, pa i rasonodile. Tako je to i danas, u naše vrijeme globalnih problema, potištenosti, često doživljavane nevjericu u bolju i ljepšu budućnost jer nas plaše svakodnevne vijesti o ratovima, raznoraznim krizama, ekonomskim i političkim, istodobno siromaštvo, glad i bolesti u svijetu početkom 21. stoljeća. I da ne nabrajam naše svakodnevne probleme i poteškoće jer nije lako sve to shvatiti, a još manje prihvatiti kao dio života suvremenog čovjeka. Međutim, čovjek i u najtežim danima nalazi vremena i prilike za šalu. Ona ga malo rasterećuje, odvraća njegovu pozornost od sive svakodnevne. Kad otkrijemo da smo nasjeli na prvotravanjsku šalu, dobro se nasmijemo, a dan nam postaje nekako ljepši i vedriji. Jer smijeh je najbolji lijek, što nam ističu čak i mnogi stručnjaci.

S. B.

GLASNIKOV TJEDAN

„To su priče o različitim područjima života i ženama u tim područjima kojima se obično ne odaje priznanje. O neumornoj težnji za novim, za izvrsnošću, od soba za sastanke do dnevnih soba.“

Ovih je dana Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavio kako procjene pokazuju da otprilike 3,2 milijuna hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka žive diljem svijeta izvan Hrvatske. Najviše iseljenika i njihovih potomaka živi u SAD-u, oko 1 200 000, u Njemačkoj oko 500 000 te Argentini, Australiji i Kanadi otprilike 250 000. Uz iseljenike tu su i Hrvati u 12 europskih zemlja koji su stoljećima nastanjivali svoja ognjišta i koji se nazivaju hrvatskim manjinama. Velik broj Hrvata živi u Čileu, Novom Zelandu, Austriji, Švicarskoj, Brazilu, Francuskoj, Švedskoj, Nizozemskoj, oko 7000 u Belgiji, Peruu. Ima nas u Boliviji, Paragvaju, Urugvaju, Velikoj Britaniji i Venezueli, Ekvadoru, Luksemburgu, Danskoj, Norveškiji. Ima nas u svim dijelovima svijeta. Ima nas i u Mađarskoj.

Podatci su objavljeni na temelju procjena hrvatskih diplomatskih misija i konzularnih ureda, hrvatskih katoličkih misija te popisa stanovništva u državama u kojima borave hrvatski iseljenici i njihovi potomci te na temelju procjena hrvatskih zajednica u nekima od tih država.

Imam čast biti među 24 žene koje je 2024. godine nagradila organizacija Croatian Women's Network / Mreža hrvatskih žena. Na dodjeli nagrade Utjecajne hrvatske žene 2024. i sama sam se uvjerila kako Hrvatice diljem svijeta čuvaju svoj hrvatski identitet i kako su u svojim sredinama diljem svijeta priznate i, mogli bismo reći, utjecajne. Što ih odlikuje? U prvom redu znanje i cjeloživotno stjecanje znanja i obrazovanje, vjera u sebe i skromnost, ljubav prema rodu i jeziku, dobrotvorni rad i brojne inicijative.

„Mnoge od tih izvanrednih žena ostaju u sjeni, no ipak osvjetljavaju put budućim generacijama. One glatko plove između voda profesionalne karijere i osobnog života te pritom ostavljaju neizbrisiv trag u objema sferama. To su žene koje su se svojim izni-

mnim naporima i odlučnošću izborile za vlastito mjesto u povijesti. Vizionarke, utjecajne poslovne žene, poduzetnice, influencersice, filantropkinje, znanstvenice... One se iz dana u dan probijaju kroz neistražena područja ostvarujući znatan napredak u poljima u kojima njihova postignuća često prođu neopaženo. One redefinišu pojam vodstva, a njihova su postignuća svjedočanstvo o hrabrosti i odlučnosti te nepokolebljivoj predanosti njihovoj viziji. One razbijaju predrasude svojim duhom ustrajnosti i hrabrosti te odlučnosti, one preobražavaju i industrije i zajednice. Njihova su putovanja svjedočanstvo o hrabrosti, one su lučonoše u osnaživanju, one svojim životom pokazuju što znači činiti razliku i za sobom ostaviti trajno nasljeđe“, reče osnivačica Mreže hrvatskih žena Caroline Spivak.

Ana je članica odbora Europskog vijeća za inovacije, najvećeg europskog fonda za duboke tehnologije koji je vrijedan 10 milijardi eura. Moja prijateljica Frances s tri se godine s roditeljima iselila u Australiju, ona je biofizičarka i kemičarka. Ljubica se brine o Hrvatima u Boliviji, Marijana je političarka, Mira je glazbenica, Tamara logopetkinja, Katarina liječnica, Andrea samouka umjetnica, Rafaella odvjetnica, Petra poduzetnica... I tako redom.

To su priče o različitim područjima života i ženama u tim područjima kojima se obično ne odaje priznanje. O neumornoj težnji za novim, za izvrsnošću, od soba za sastanke do dnevnih soba. Priče o dovođenju u pitanje statusa quo, pomicanju postojećih granica i vjerovanju u moć vlastitog potencijala. O slovu Ž, tom simbolu i prvom slovu u riječi „žena“, iz drevnog i izvornog hrvatskog glagoljaškog pisma o hrabrim i snažnim ženama koje potiču djelovanja, čuvaju vjeru, kulturu, jezik i baštinu, stupovima obitelji i zajednica. Zaštitničko, postojano i svevremensko glagoljaško Ž.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

Skupština Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice

Predloženi kandidati za državnu i glavnogradsku listu

U multimedijskoj dvorani Croatice 6. ožujka 2024. godine radi sastavljanja liste kandidata za državnu i glavnogradsku listu za ovogodišnje narodnosne izbore sazvana je sjednica članova Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice te Udruge Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Sjednicu su sazvali predsjednica Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice Eva Išpanović i članovi predsjedništva Udruge Saveza Hrvata u Mađarskoj (budimpeštanska i peštanska regija). Nakon registracije tj. potpisa ustanovljeno je da su se od 72 registrirana člana odazvala 32. S obzirom na to da nije bila nazočna većina registriranih članova, sjednica nije imala kvorum te je odgođena s istim dnevnim redom za 11. ožujka.

Eva Išpanović i Eva Molnar Muić

Mađarskom Parlamentu Jozo Solga, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, ravnateljica Neprofitnog poduzeća za informativnu, kulturnu i izdavačku djelatnost „Croatica“ Timea Šakan-Škrlin.

Prva točka dnevnog reda bila je stručno i financijsko izvješće Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice. Druga točka dnevnog reda bila je rasprava i prihvaćanje liste kandidata za državnu listu. Predloženi za državnu listu su: 1. Ivan Gugan, 2. Tomi-

slav Muić, 3. dr. Dinko Šokčević, 4. Stipan Đurić, 5. Anica Petreš Németh, 6. Ladislav Romac, 7. Đuro Benković.

Treća točka dnevnog reda bila je rasprava i prihvaćanje liste kandidata za glavnogradsku listu. Predloženi za glavnogradsku listu su: 1. Stipan Đurić, 2. dr. Dinko Šokčević, 3. Eva Molnar Muić, 4. Anica Petreš Németh, 5. dr. Attila Szoboszlai, 6. Branko Kovač, 7. Mira Horváth.

Kršul

Dio nazočnih

Na ponovljenu sjednicu odazvalo se 35 članova od registrirana 72 te je ostvaren kvorum. Prisutne je pozdravila voditeljica sjednice Eva Išpanović, a prisustvovali su: član predsjedništva Udruge Saveza Hrvata u Mađarskoj i glasnogovornik Hrvata u

Sjednica članstva gradišćanskoga ogranka SHM-a

Predloženi kandidati za državnu listu

U skladu s odredbama Statuta Udruge Saveza Hrvata u Mađarskoj 4. ožujka sazvana je sjednica gradišćanskih članova SHM-a. Sjednica je održana u Sambotelu. Pozivnica je bila poslana poštom svim članovima koji su prošle godine uplatili članarinu. Od ukupno 35 članova nazočilo ih je 14. Na dnevnom redu bile su sljedeće točke: 1. Rasprava i prihvaćanje liste kandidata za državnu listu, 2. Razno. Nakon pozdravnih i uvodnih riječi Edite Horvath-Pauković o predstojećim zadaćama te jednoglasnog prihvaćanja predloženog dnevnog reda nazočnima se obratio i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga. Edita Horvath-Pauković pozdravila je i novoregistrirane članove, njih pet, te ih upozorila da njihovu prijavu mora odobriti Predsjedništvo Saveza Hrvata u Mađarskoj i da tek poslije toga imaju pravo glasati na sjednicama. Za županijsku listu ili za županijske liste predloženo je da odluku predaju Društvu Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, tako da o tome nije bilo rasprave. Na

pitanje o tome planira li DGHU zajedničku listu sa Savezom predsjednik Vinko Hergović nije mogao dati odgovor jer to još nije odlučeno. Edita Horvath-Pauković kao kandidate za državnu listu SHM-a predložila je Ivana Gugana, Mariju Pilšić i Čabu Horvatha. Ivan Gugan zahvalio je na podršci, ali ne želi prihvatiti kandidaturu. Marija Pilšić i Čaba Horvath prihvatili su kandidaturu i javnim su glasanjem jednoglasno predloženi. Zatim su predloženi Renata Novak-Toth, Dora Megyimori, Franci Jurašić, Geruška Nemeth, Kata Konczer, Štefan Kolosar, nadalje i Mirjana Šteiner i Dušan Petković (koji nisu bili nazočni niti su se mogli izjasniti prihvaćaju li kandidaturu). Budući da nije bilo drugih prijedloga, nazočni su javnim glasanjem jednoglasno podržali gradišćansku listu kandidata za državnu listu Saveza Hrvata u Mađarskoj. Edita Horvath-Pauković obavijestila je nazočne da će o raspodjeli mandata konačnu odluku donijeti Predsjedništvo.

Edita Horvath-Pauković

IZBORI 2024.

Sjednica bačkih članova SHM-a

Javnim glasanjem jednoglasno predloženi kandidati bačke liste za državnu i županijsku listu SHM-a

U skladu s odredbama Statuta Udruge Saveza Hrvata u Mađarskoj predsjednica bačkog ogranka Angela Šokac Marković, ujedno članica državnog Predsjedništva SHM-a, 11. ožujka sazvala je sjednicu bačkih članova SHM-a. Na sjednici su javnim glasanjem jednoglasno prihvaćeni prijedlozi bačke liste za županijsku i državnu listu SHM-a na predstojećim izborima za mjesne, područne i državnu hrvatsku samoupravu koji će se održati 9. lipnja 2024. godine.

Kako je naznačeno u pozivnici, uz molbu da se odaziv i primitak poziva potvrdi e-porukom, u skladu odredbama Osnivačkog dokumenta Udruge, ako sjednica ne bude imala kvorum, s istim dnevnim redom neovisno o broju nazočnih održat će se dan poslije, 12. ožujka 2024. godine. Na sjednicu koja je sazvana u Kulturnom centru bačkih Hrvata u Baji prema imeniku nazočnih odazvao se 41 član od ukupno 97, a njih osam pismeno ili usmeno dojavilo je da ne može sudjelovati, no po pitanju dnevnog reda sjednice slaže se odlukom većine. Sjednica je održana. Tako je jednoglasno prihvaćen pismeno predložen dnevni red: 1. Rasprava i prihvaćanje liste kandidata za državnu listu, 2. Rasprava i prihvaćanje kandidata za županijsku listu, 3. Razno. Na sjednici su predloženi kandidati za županijsku i državnu listu SHM-a za predstojeće izbore, koje se prema nedavnoj odluci Predsjedništva moraju dostaviti najkasnije 15. ožujka, a konačnu odluku donijet će Predsjedništvo SHM-a (koje je za to ovlastila Skupština SHM-a).

Nazočne je srdačno pozdravila Angela Šokac Marković, koja je prije dnevnoga reda uz ostalo kazala kako su se sastali jer svi dobro znaju da su 2024. zakoračili u izbornu godinu te da im predstoje zadatci naznačeni dnevnim redom. Uz ostalo je naglasila kako su u proteklom mandatu Skupštine HDS-a ostvarena dva važna projekta za Bačku: otvoren je Kulturni centar bačkih Hrvata te je otvorena nova zgrada santovačke hrvatske škole. Zahvalila je svim članovima, vijećnicima državne i županijske hrvatske samouprave na radu i uloženom trudu.

„Bili ste svjedoci svih programa i svih događanja koja su se odvijala tijekom proteklih pet godina. Želim zahvaliti svim

Angela Šokac Marković, Joso Ostrogonac i Eszter Bogárdi

zastupnicima mjesnih hrvatskih samouprava na uspješnom radu – što dokazuju sve priredbe koje su ostvarene posljednjih pet godina. Pred nama je sad novi mandat i prema pozivnici naš je zadatak da se izjasnite koliko ste bili zadovoljni dosadašnjim zastupnicima, želite li im dati potporu i za dalje. Imate pravo na prijedloge za županijske i državnu listu SHM-a. Dakle, na vama je kako će se Bačka predstaviti i kako će biti zastupljena na državnoj listi odnosno koga predlažete za županijsku hrvatsku listu. Svi vi koji ste ovdje pridonijeli ste svojim radom i svojom nazočnošću tomu da Bačka bude prepoznatljiva i da se može pohvaliti nizom dobro urađenih programa.” Kako je naglasila, trebaju sastaviti dvije liste: jednu državnu za Predsjedništvo SHM-a (koje će donijeti konačnu odluku) i drugu, županijsku listu kako bi sva naselja na neki način bila zastupljena. „Danas se u Budimpešti odvija ista ovakva sjednica, prije tjedan dana održana je u Gradišću, a prije toga i u Baranji. Još ovoga tjedna održat će se u

zalskoj i podravskoj regiji. Regionalni ogranci do 15. ožujka trebaju dostaviti svoje liste i predložiti na usvajanje Predsjedništvu. Na posljednjoj godišnjoj Skupštini Saveza Hrvata u Dombóvaru prihvaćeno je da se Predsjedništvo ovlasti za sastavljanje državne liste.” Kako je još dodala, sigurno je da će biti još jedna državna lista, a kao i na prošlim izborima bit će pokrenuta i samostalna državna lista gradišćanskih Hrvata. Na posljednjoj sjednici Predsjedništva donesena je odluka da Savez ne stupa u koaliciju s kojom drugom udrugom, dakle na izbore će sa samostalnom državnom listom. Na prošlim izborima gradišćanska lista osvojila je osam, a lista Saveza Hrvata 24 mandata.

Prije sastavljanja liste Angela Šokac Marković istaknula je kako su i budimpeštanska i peštanska regija, kao i gradišćanska regija, zadovoljne radom tekućeg i prošlog mandata. Smatra da je Skupština dobro odradila svoj posao. Bilo je puno novih projekata, puno događanja koja su

Dio nazočnih

obogatila našu zajednicu. Baš zbog toga smatraju da je uz sve zastupnike Skupštine za to zaslužan i aktualni predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, stoga je predložila da bačka regija i nadalje podupire njegov rad te da bude voditelj bačke liste za državnu listu SHM-a. Nazočni su bez rasprave jednoglasno prihvatili da Ivan Gugan bude voditelj na državnoj listi. Kako je dodala, diljem zemlje pročulo se kako je ista ovakva sjednica u Baranji krenula nekim drugim smjerom.

Nazočnima se obratio i predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac, koji je, ne komentirajući sjednicu baranjskih članova, uz ostalo naglasio kako svaka regija sama rješava svoje stvari i sama odlučuje. Naglasio je i da u Bačkoj postoje tri nova naselja u kojima će se raspisati izbori za hrvatsku samoupravu – Kiskunhalas, Baškut i Tompa. Izrazio je nadu da će se u Baškutu ponovno utemeljiti, moguće i u Tompi, a vidjet će se hoće li se birati prvi put i u Kiskunhalasu. Uz to je zahvalio bačkom članstvu i na radu i na urednom plaćanju članarine, dodavši da Savez u Bačkoj ima najviše članova. Među njima najviše ih je iz Gare. „Danas ćemo odlučiti o imenima za državnu i županijsku listu, a o tome koliko ćemo kandidata imati odlučit će Predsjedništvo. U tekućem mandatu bačka regija zastupljena je s četiri vijećnika koji su, uz zamjenicu predsjednika, u najvažnijim odborima – za financije, školstvo i mladež.” Uputio je nazočne na mrežne stranice valasztas.hu, gdje su dostupne sve informacije važne za izbore, ali će i Savez svojem članstvu podijeliti sve potrebne informacije. Ukazao je još na

potrebu da na listama bude i kandidata u rezervi kako u slučaju ispadanja nekoga od izabраниh ne bi bio zakinut rad dotične samouprave.

Budući da nije bilo drugih prijedloga, mišljenja ni primjedbi, sjednica je nastavljena predlaganjem kandidata za spomenute dvije liste. Član Saveza Joso Šibalin, ujedno aktualni predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, ukratko je izvijestio nazočne o petogodišnjem radu. Kazao je uz ostalo kako je u suradnji s mjesnim hrvatskim samoupravama i Kulturnim centrom bačkih Hrvata ostvaren niz uspješnih zajedničkih programa uz veliko zanimanje pripadnika županijske hrvatske zajednice. Uz to je istaknuo dobro funkcioniranje Udruženja hrvatskih samouprava. Pritom je pojedinačno pohvalio rad i zahvalio svim članovima Županijskog vijeća na dosadašnjem radu. Ujedno ih je ponovno predložio za županijsku listu na predstojećim izborima.

Za županijsku listu od sedam imena predloženi su dosadašnji članovi županijskog vijeća: za voditelja liste Joso Šibalin, zatim Mladen Filaković, Ildika Filaković, Anica Matoš, Anikó Dódonny, Marija Ivó, a kako se Franjo Anišić nije primio, predložena je Zita Ostrogonac. Uz njih su kao rezerve predložene još Ana Bago Zomborčević i Eszter Bogárdi. Budući da drugih prijedloga nije bilo, nazočni su javnim glasanjem jednoglasno podržali županijsku listu Saveza Hrvata u Mađarskoj s navedenim imenima i redosljedom.

Kako je naglasila Angela Šokac Marković, na Predsjedništvu je svaki predsjednik regije dobio zadaću da najkasnije 15. ožuj-

ka, odnosno na sljedeću sjednicu, dostavi listu od deset kandidata. Na zalskoj skupštini 2019. godine donesena je odluka da članovi Hrvatske državne samouprave ne mogu biti voditelji HDS-ovih ustanova. Kako je kazala Angela Šokac Marković, navodno je na lanjskoj godišnjoj skupštini SHM-a u Dombóvaru prihvaćena odluka da članovi Skupštine ne mogu biti ni djelatnici odnosno zaposlenici HDS-ovih institucija. Prema njezinim riječima, do razjašnjenja toga, držeći se zalske odluke, smatra da suradnici institucija mogu doći na listu, što će zastupati i na sljedećoj sjednici Predsjedništva, a Predsjedništvo će odlučiti. Tako su uz Ivana Gugana za državnu listu predloženi aktualni bački članovi u državnoj skupštini, dakle Joso Ostrogonac, Angela Šokac Marković, Martin Kubatov i Veronika Dervar Blažev, koji su se svi primili, a javnim glasanjem jednoglasno su predloženi za državnu listu. Uz njih za državnu listu predloženi su još David Pozsonyi, Stipan Kovačev, Sabolc Tomašković, koji nije nazočio (što nije ni bio uvjet, ali nije se mogao izjasniti da se prima i stoga je uvjetno predložen), nadalje Teza Vujkov Balažić i Noémi Páli. Budući da nije bilo drugih prijedloga, nazočni su jednoglasno podržali bačku listu za državnu listu Saveza Hrvata u Mađarskoj. Kako je na kraju dodao predsjednik SHM-a, vjerojatno će bačka regija dobiti četiri ili pet mjesta, ali o raspodjeli mandata i redosljedom kandidata na državnoj listi konačnu odluku donijet će Predsjedništvo.

Drugih pitanja i prijedloga nije bilo, stoga je sjednica zaključena.

S. B.

Školsko natjecanje u kazivanju stihova u Santovu

U Hrvatskoj osnovnoj školi u Santovu 6. ožujka ove godine održano je natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku. Nakon izbora najboljih kazivača po razredima na školskom natjecanju u potkrovnoj učionici nove školske zgrade sudjelovalo je 36 učenika od 1. do 8. razreda.

Svi sudionici školskog natjecanja

Učenci su se natjecali u sljedećim kategorijama 1. i 2. razred, 3. i 4. razred, 5. i 6. razred te 7. i 8. razred. U ocjenjivačkom sudu bili su umirovljena ravnateljica bajske donjogradske škole Angela Šokac Marković, docentica na Visokoj školi Józsefa Eötvösa u Baji Morana Plavac i ravnateljica santovačke škole Marija Žužić Kovács. Svečano sti hrvatske riječi koja je održana u okviru Dana hrvatskoga jezika nazočio je i santovački načelnik Gábor Varga. Sudionici su kazivali poznate i manje poznate stihove hrvatskih pjesnika za djecu, ali i domaćih autora poput Marka Dekića, Miše Jelića...

Prije svečanog proglašenja rezultata predsjednica Angela Šokac Marković zahvalila je svim sudionicima na zalaganju, posebno učenicima prvog razreda, poželjevši im da iskazanu ljubav prema hrvatskoj riječi i stihovima sačuvaju sve do osmog razreda. Navela ih je kao primjer drugima. Tako su prema odluci ocjenjivačkog suda treće mjesto po kategorijama osvojili Milan Andráš Vizsmeg, Dávid Ördög, Jázmin Debella i Letícia Burány, drugo mjesto Lilla Csicsor, Marin Kovačev, Lili Varga i Dóra Balogh, a prvo mjesto Réka Turcsányi, Áron Csicsor, Zalán Tóth i Kinga Orbán. Sudionici su dobili

skromne nagrade, a najboljima su uručene i spomenice za postignut uspjeh.

Pobjednici u kategorijama ujedno su izborili nastup na Državnom natjecanju u kazivanju stihova i proze koje će se u organizaciji Hrvatske državne samouprave održati 26. ožujka ove godine, već po tradiciji, u HOŠIG-u u Budimpešti. S. B.

SANTOVO – Duhovna priprava santovačke župe i hrvatske vjerske zajednice za Uskrs započela je trodnevnicom koju je od 19. do 21. veljače predvodio vlč. Josip Štefković, somborski dekan župnik iz Župe Uzvišenja Svetog Križa. Od 16. veljače u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije svakog drugog korizmenog petka na hrvatskom jeziku molila se i zajednička pobožnost križnog puta. Na Cvjetnicu, 24. ožujka, na nedjeljnoj hrvatskoj misi Crkveni zbor santovačkih Hrvata pjevao je Muku Isusa Krista po Mateju. Budući da je u Santovu u tijeku hrvatska crkvena godina, svi glavni obredi santovačke župe za Uskrs u vazmenom trodnevlju (Veliki četvrtak, Veliki petak i Velika subota) održani su na hrvatskom, a sporedni na mađarskom jeziku. Tako se na Veliki petak i Muka Isusa Krista po Ivanu pjevala na hrvatskom jeziku. Na prvi i drugi dan Uskrsa misna slavlja na hrvatskom jeziku služila su se po nedjeljnom misnom redu.

Dio sudionika u publici

KRIŽNI PUT I PASIJA NA PEČUŠKOJ KALVARIJI

Učenici Obrazovnog centra Miroslava Krleže 22. ožujka ove godine prvi su put na pečuškoj Kalvariji izveli pasiju. Na pečuškoj Kalvariji već se više od tri desetljeća u korizmi okupljaju vjernici Hrvati iz Pečuha

i okolnih naselja kako bi prije najvećeg kršćanskog blagdana molili molitvu križnoga puta na hrvatskom jeziku.

Ove je godine bilo posebno. Za molitvu križnoga puta, koju nažalost zbog bolesti nije mogao voditi svećenik Gabrijel Barić,

vjernici su se sami organizirali pod vodstvom vjeroučiteljice Age Tomola i Vesne Velin. Molitvu kod postaja, kao i uvijek, organizirala je Marija Bošnjak. Prije križnog puta učenici 8. razreda Obrazovnog centra Miroslava Krleže izveli su pasiju koju je s njima uvježbala vjeroučiteljica Aga Tomola. Okupio se velik broj ljudi. Prekrasno vrijeme dalo je okvir okupljanju, a učenici su nas sve oduševili. Ova pasijska predstava dočarala je Isusovu smrt na križu i okolnosti koje su joj prethodile. Nakon pasije slijedila je molitva križnoga puta. Zajedničko druženje vjernika nastavljeno je na maloj zakuski.

Branka Pavić Blažetin

Križni put u salantskoj crkvi

Vjernici Hrvati iz Harkanja i Salante već godinama u korizmi organiziraju zajedničku molitvu križnoga puta na hrvatskom jeziku. Župnik harkanjske rimokatoličke župe Ladislav Ronta također je i župnik u Salanti. Ove je godine zajednička molitva križnoga puta na hrvatskom jeziku bila 22. ožujka 2024. u crkvi svetog Ladislava u Nijemetu. Okupio se velik broj vjernika u molitvi, a nakon toga slijede

dila je sveta misa na hrvatskom jeziku koju je predvodio, kao i križni put, župnik Ladislav Ronta. Svetu misu prekrasno su pjevali članovi salantskog crkvenog zbora. Salančani su se pobrinuli i za druženje nakon svete mise uz kolače i sokove. Ugodna i topla proljetna večer dala je poticaj druženju vjernika u šatoru koji je za ovu prigodu bio postavljen kraj crkve.

Branka Pavić Blažetin

Branki Pavić Blažetin uručena nagrada „Utjecajna hrvatska žena“ za 2024. godinu

„Veći dio povijesti Anonymous
je bio žena.“

Virginia Wolf

Novinarka, glavna urednica i publicistica Branka Pavić Blažetin dobitnica je nagrade „Utjecajna hrvatska žena“ za 2024. godinu. Nagradu dodjeljuje Croatian Women's Network / Mreža hrvatskih žena. Branka Pavić Blažetin jedna je od 24 dobitnice ove nagrade za 2024. godinu, nagrađena u kategoriji Umjetnost i kultura.

Sudionice konferencije „Napredak žena. Napredak ekonomije. Ostvari potencijal!“

The Croatian Women's Network / Mreža hrvatskih žena sedmi je put u Zagrebu, u Hotelu Sheraton, 8. ožujka dodijelila nagrade „Utjecajne hrvatske žene“ (24 dobitnice) i „Buduće liderice“ (dvije dobitnice) u sljedećim kategorijama: Vodstvo i inovacije, Umjetnost i kultura, Poduzetništvo, Znanost, Sport i Humanitarni rad. Nagrade su dobile ugledne dobitnice iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Mađarske, Ujedinjenog Kraljevstva, Kanade, Sjedinjenih Američkih Država, Argentine, Čilea, Bolivije i Australije.

Čestitajući dobitnicama, osnivačica Mreže hrvatskih žena (MHŽ) Caroline Spivak istaknula je da je vrijeme žena konačno stiglo. „Žene se sve više uključuju u gospodarstveni i poduzetnički život, politiku i diplomaciju i sve više dolaze do izražaja. Važno

je da potičemo jedna drugu, da ulazimo u društvene sfere kako bismo postigle promjene.“

Prva savjetnica i zamjenica veleposlanika Mađarske u RH Zsófia Gyöngyös, Branka Pavić Blažetin i Caroline Spivak

„Želja nam je umrežiti Hrvatice te podići svijest društva o angažiranosti, inovativnosti i utjecaju žena hrvatskoga podrijetla koje svojim uspjesima i postignućima nadahnjuju i predstavljaju velik potencijal u zemljama u kojima žive, a i predivan su primjer i poruka svijetu o Hrvatima“, rekla je Spivak te istaknula da Mreža ima više od tisuću članica.

Održana je sedma međunarodna konferencija „Napredak žena. Napredak ekonomije. Ostvari potencijal!“ pod geslom „Njena snaga“. Među panelistima bila je i Branka Pavić Blažetin. Pomaka na području rodne

TRENTAK ZA PJESMU

Odluka

Upusti se konačno
u rijeku života
ostavi
zavist
neprijateljstva
ljubav i mržnju
sve to je rijeka
koju nose godine
koje prolaze
plivaj
plivaj
i kad se rijeka
pretvori u bujicu
u opasne virove
opasne dubine
nemoj sustati
usprkos izdaja
djetinjstva i batina
mladosti i iluzija
prve ljubavi i rastanka
plivaj
i odluči se već jednom
biti odrasla.

Irena Vrkljan

Na panelu u Hrvatskoj matici iseljenika

ravnopravnosti ima, raste broj žena u politici i na rukovodećim položajima, žene gospodarski osnažuju, ali još je prisutan jaz u plaćama žena te poslovnim prilikama i mogućnostima, upozorili su sudionici konferencije.

Spivak je istaknula da konferencija naglasak stavlja na žensku angažiranost te da su danas žene pilotkinje, inženjerke, nuklearne fizičarke, predsjednice država i uprava velikih tvrtki, ali istodobno majke, sestre i čuvarice svojih obitelji. „Moramo poticati i ohrabrivati žene da koriste i ulože svoju snagu da se još više angažiraju i postanu nositeljice promjena. Poticanje ženskog potencijala i drugih podzastupljenih skupina ključno je za ravnopravnije društvo“, zaključila je.

Glavna urednica Hrvatskoga glasnika Branka Pavić Blažetin dobitnica je nagrade Utjecajne hrvatske žene 2024. godine. „Vaši suradnici i kolege koji su Vas nominirali za ovu prestižnu nagradu prepoznali su Vaš trud, predanost i postignuća. Vaš je doprinos hrvatskoj zajednici vrijedan; upravo Vas je to istaknulo među više od 156 nominiranih i potaknulo članove žirija da Vam dodijele nagradu. Neka Vam ona bude vjetar u leđa za budućnost!“, stoji u dopisu. Popis svih dobitnica dostupan je na adresi croatianwomen-network.org/cwoi-awards/cwoi-2024.

„Rastući globalni interes za naše nagrade i Mrežu potvrđuje da smo na dobrom putu i jača našu misiju umrežavanja i priznavanja postignuća hrvatskih žena u cijelome svijetu“, istaknula je Spivak. Od početne 2016. godine do danas Mreža je uručila 165 nagrada, a primila 550 nominacija. „Dodjela nagrada Utjecajne hrvatske žene i Buduće liderice prilika je da pronađemo, upoznamo i odamo priznanje vodstvu, inovativnosti i društvenom utjecaju hrvatskih žena diljem svijeta. Sve jači međunarodni interes za nagradu motivira nas da još intenzivnije radimo na povezivanju i isticanju postignuća hrvatskih žena diljem svijeta“, poručila je Caroline Spivak.

Izaslanstvo Mreže hrvatskih žena primio je predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković. Konferencija i svečana dodjela nagrada održani su pod visokim pokroviteljstvom predsjednika RH Zorana Mila-

novića, Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH, Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH, Hrvatske matice iseljenika, Dušobrižništva za Hrvate u inozem-

stvu, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Ministarstva gospodarstva, Ministarstva turizma i Turističke zajednica grada Zagreba.

Croatian Women's Network

Kategorija: Umjetnost i kultura

Novinarica, glavna urednica i publicistica, pravница, nastavnica hrvatskog jezika i književnosti **Branka Pavić Blažetin** rođena je u Sukošanu kraj Zadra. Diplomirala je na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Pečuhu i studiju novinarstva u Budimpešti. Glavna je urednica tjednika Hrvata u Mađarskoj „Hrvatski glasnik“ u Nprofit-

nom poduzeću za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica“ od svibnja 2005. godine. Osmislila je i uredila niz monografija o naseljima u kojima žive Hrvati u Baranjskoj županiji. Od 2003. godine uređuje godišnjak Hrvata u Mađarskoj „Hrvatski kalendar“. Radila je u Hrvatskoj školi „Miroslav Krleža“, na Mađarskoj televiziji uređivala emisiju na hrvatskom jeziku „Hrvatska kronika“, inicirala utemeljenje Dana hrvatskog tiska u Mađarskoj te utemeljenje Medijskog centra „Croatica“, organizacijske cjeline koja je djelovala unutar poduzeća „Croatica“. Bila je glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica od 2014. do 2022. godine. Organizirala je niz novinarskih susreta i konferencija te sudjelovala na njima. Članica je više hrvatskih udruga u Mađarskoj. Zalaže se za promoviranje i očuvanje hrvatskog jezika i pisma te hrvatske kulture i hrvatskog identiteta u Mađarskoj.

Croatian Women's Network

Naslovnice triju monografija na hrvatskom jeziku – o Kozaru, Salanti i Katolju

Spomendan Tibora Boromisze i Dan žena u Senandriji

U organizaciji Hrvatske samouprave Senandrije, Hrvatske samouprave Staroga Budima – Bekašmeđera i obitelji Boromisza 8. ožujka obilježen je spomendan slikara bunjevačko-dalmatinskog podrijetla Tibora Boromisze. Nakon polaganja vijenca kod njegove spomen-ploče posjetitelji su mogli pogledati i njegovu stalnu izložbu slika. Slikar Tibor Boromisza rođen je u Aljmašu 8. ožujka 1880., a umro je u Senandriji 8. siječnja 1960. Majka mu je bila Hrvatica, Katarina Kovačić. Bio je vodeći slikar umjetničke kolonije u Nagybányi te prvi koji je pokušao osnovati umjetničku koloniju u Senandriji. Cilj je obilježavanja spomendana skrenuti pozornost Hrvatima u Mađarskoj na zaboravljena blaga koja posjeduju.

Program se nastavio proslavom Dana žena uz „dalmatinsko“ gostoprimstvo koje se održalo u galeriji. Ondje je goste dočekao dugi stol koji je obilovao dalmatinskim specijalitetima od pršuta, maslina, bureka s kupusom do raznovrsnih kolača kao što su mantala, starinski kolačić od mošta, slatkiši od smokava i limuna te papreni keksi, ručno pripremljeni po tradicionalnoj recepturi, zatim domaći senandrijski čaj te vina. Pripadnicama ljepšeg spola predsjednici Hrvatskih samouprava Senandrije i Staroga Budima – Bekašmeđera Đuro Benković i Attila Szoboszalai podijelili su cvijeće.

Tibor Boromisza, odustajući od karijere vojnog časnika, započinje studij slikarstva kod Ferenczyja 1903. i zatim nastavlja u Rimu (1904.), Parizu (1905.) i Münchenu (1906.). Od 1906. stvara slike individualnog tona u neostilu Nagybánye. Godine 1908. sudjeluje u osnivanju slikarske kolonije na Balatonu. U prvoj polovini 20-ih godina prošlog stoljeća živio je kao budistički redovnik na Margit otoku. Godine 1927. i 1928. proučava i slika život pastira u Hortobágyu. Radio je kao suradnik u nekoliko novina. Godine 1933. osnovao je časopis *Eke c.* Nastanio se u Nagybányi između 1909. i 1914. Godine 1911., zbog svojih načela usmjerenih na reformu

Ispred spomen-ploče Tibora Boromisze

kolonije u Nagybányi, sukobio se sa starijim pripadnicima kolonije, koju zbog toga napušta. Živio je i stvarao u Szatmárnémetiju do 1918., u Budimpešti nakon Prvoga svjetskog rata, u Keszthelyu od 1945. do 1953., a zatim u Senandriji do smrti. Nakon 1945. proizvodio je dekorativne akvarele temeljene na neoklasičnoj tradiciji Nagybánye. U njegovu radu rano se javlja bogatstvo boja i kretanje prema secesiji, a na kraju je prevladao njegov postimpresionizam koji reducira

specifične forme i upotrebljava simboličke elemente. Osjećao se domaće i u figurativnim i u pejzažnim prikazima. Organizirao je brojne izložbe u raznim većim gradovima, a 1948. u budimpeštanskoj Nacionalnoj galeriji. Njegova djela čuvaju se u MNG-u (Csikós számadó, Juhász számadó, Kucsmás férfi, Anya gyermekével) i Muzeju Déri u Debrecenu. Njegova memorijalna izložba organizirana je 1962. u Muzeju Károlya Ferenczyja u Senandriji.

Kršul

HRVATSKI KATOLIČKI KALENDAR

U crkvi Rana sv. Franje u Budimpešti 10. ožujka predstavljen je Hrvatski katolički kalendar 2024. Razgovor s glavnom urednicom Hrvatskog katoličkog kalendara Lillom Trubić vodila je urednica emisija na Radiju „Croatia“ Maja Škrilin. Glavna urednica kalendara u toj je prigodi istaknula: „Mislim da je naša najveća vrijednost to da smo mi Hrvati opstali ovdje u Mađarskoj, da nas naša katolička vjera veže i to da raštrkano živimo u Mađarskoj, ali ipak nas povezuje vjera – i to naša katolička. Ova knjiga sadrži duhovno štivo, katoličke sadržaje i mislim da je jako važno da to imamo, čitamo i listamo ili barem gledamo fotografije.“ Izdavanje katoličkog kalendara pokrenuto je na inicijativu glasnogovornika Joze Solge prije tri godine, a nakladnici su Hrvatski sportski i kulturni centar „Josip Gujaš Džuretin“ i Neprofitno poduzeće za informativnu, kulturnu i izdavačku djelatnost „Croatica“.

Predstavljanju kalendara prethodila je misa na hrvatskom jeziku koju je služio otac Vjenceslav Toth. Događanje je uljepšao i nastup učenika HOŠIG-a pod ravnanjem Bálinta Horvátha.

Kršul

Natjecanje CUPIS SPOON u Budimpešti

U dvorištu katoličkog vrtića „Kármel Kiskertje“ 17. ožujka 2024. godine održano je međunarodno gastronomsko natjecanje osoba s invaliditetom CUPIS SPOON (Amorova žlica). Glavni je organizator natjecanja Udruga najosjetljivijih u osposobljavanju UNUO. Predsjednik Udruge Vedran Hebel i njegova supruga Silvija prošle godine pokrenuli su natjecanje iz Hrvatske i organizirali ga u 23 države članice EU-a i Ukrajini. Ove im je godine također namjera gastronomskim natjecanjem povećati vidljivost osoba s invaliditetom i proširiti svijest o njihovim sposobnostima. U svakoj zemlji bira se dvoje najsposobnijih kandidata (jedan za kuhanje i jedan za pripremu napitaka) koji će se proglasiti nacionalnim pobjednicima. Vedran i Silvija putuju posebno prilagođenim vozilom potpuno opremljenim za natjecanje. Pobjednici su u Mađarskoj ove godine Norbert Kóvári u pripremanju koktela i Balázs Bácskai u kategoriji najboljeg kuhara.

Kršul

Predstavljanje Hrvatskoga kalendara 2024. u Petrovu Selu

Još jedno predstavljanje Hrvatskog kalendara 2024. održalo se ovaj put 24. veljače u Kulturnom domu u Petrovu Selu. Kalendar su predstavile njegova glavna urednica Branka Pavić Blažetin, ravnateljica Nefitnoga poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica” Timea Šakan-Škrilin i novinarka Čarna Kršul.

Uvodnim riječima prisutnima su se obratili predsjednica Hrvatske samouprave Petrova Sela Ana Škrapić-Timar i potpredsjednik samouprave Rajmund Filipovits.

Glavna urednica Hrvatskog kalendara Branka Pavić Blažetin istaknula je: „Poruka je Hrvatskog kalendara kao godišnjaka i moja uređivačka misao, ne samo za ovu godinu nego i inače, da ako imamo Hrvatski kalendar u rukama, znamo tko smo, što smo, kamo pripadamo, što smo bili, što želimo biti sutra... A želimo upravo ono što Helga crta na naslovnici. Želimo govoriti hrvatski u Petrovu Selu, u ostalim selima, gradovima.”

Govoreći o kalendaru, njegovoj povijesti, sadašnjosti, sadržaju, ljudima i krajevima, jedan dio bio je rezerviran i za Petrovi-

S Helgom Škrapić, djevojčicom s naslovnice Hrvatskog kalendara 2024.

Pjevački zbor „Ljubičica”

ščanku, bivšu novinarku i pjesnikinju koja nas je prerano napustila – Timeu Horvat. Timei je posvećeno posebno poglavlje u Hrvatskom kalendaru 2024. pod naslovom *Spomen*. U njemu se osim Timeina životopisa nalaze i njezine pjesme, ali i pjesme drugih autora posvećene njoj kao i dirljivo

oproštajno pismo glavne urednice. Urednica je u razgovoru dodala kako je Timea Horvat bila tvrdoglava gradišćanska Hrvatica koja je ispisala mnoge stranice Hrvatskoga glasnika i Hrvatskog kalendara i koja je neizmerno voljela gradišćanske Hrvate, Pinku i Petrovo Selo.

Na iznenađenje predstavljača programu je nazočila i Helga Škrapić, djevojčica s naslovnice Hrvatskog kalendara 2024. Ona je tom prigodom izrecitala pjesmu „Tiho”, posvećenu Timei Horvat, a autor pjesme Šandor Horvat također je prisustvovao predstavljanju. Inače je fotografiju za naslovnicu ustupila Zorica Tóth uz posredovanje Andrije Handlera. Program su svojim nastupom uljepšali i Zbor „Ljubičica” te tamburaši iz Petrova Sela.

Organizatori su bili Hrvatska samouprava Petrova Sela i NP za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica”.

Kršul

POZIV NA JAVNI NATJEČAJ

Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin” iz Serdahela raspisuje javni natječaj za dodjelu stipendija hrvatskim srednjoškolicima koji u okviru obrazovnih ustanova uče hrvatski jezik te imaju prebivalište u Serdahelu. Uz prijavu za sudjelovanje na javnom natječaju

kandidati su dužni priložiti kratak životopis na hrvatskom jeziku i potvrdu srednjoškolske obrazovne ustanove da su polaznici škole. Prijavu treba dostaviti na adresu „Blazsetin István” Horvát Önkormányzat, 8864 Tótszerdahely, Zrínyi tér 2. Informacije se mogu dobiti slanjem upita na e-adresu blazsobeta@gmail.com ili pozivom na broj 0693383034.

Dan otvorenih vrata – Podravske večeri u znaku tradicije

U organizaciji Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ tijekom 2024. godine planira se održati serija programa u znaku tradicije pod naslovom „Dani otvorenih vrata – Podravske večeri u znaku tradicije“.

Cilj je organizatora upoznati užu i širu publiku s podravskim Hrvatima te njihovim gastronomskim i kulturnim bogatstvima (narodna nošnja, ples, pjesma, vješte ruke...).

Kristina Šimara ispeklala je „sirom kolače“

Prema planiranome 22. ožujka održano je druženje u znaku kuhanja korizmenih jela podravskih Hrvata i šaranja pisanica. Za 14. lipnja planira se predstavljanje narodnih nošnji podravskih Hrvata uz plesačnicu, 13. rujna bit će u znaku vještih ruku koje će prikazati kako se izrađuje keramika nakon čega će slijediti plesačnica, dok se za 22. prosinca planira adventski koncert.

U ozračju blagdana

U martinačkom Domu kulture 22. ožujka okupili su se svi koje je zanimalo druženje u znaku kuhanja korizmenih jela podravskih Hrvata i šaranja pisanica. Organizatori su posebno animirali djecu na uskrsoj radionici koju je

Pisanje pisanica pokazala je Ruža Hum

vodila odgajateljica iz martinačkog vrtića Regina Várnai. Tradicionalni način pisanja pisanica demonstrirala je Ruža Hum iz Križevaca. Za odrasle je posebno zanimljiva bila zajednička izrada tradicijskih jela: „sirom kolači“, „pereci“, „debeli kolači“. „Perce“ je spremao Zoltán Solga, „sirom kolače“ Kristina Šimara,

a „debele kolače“ Irenka Kraner. „Posjetitelji su se mogli uključiti u razne faze izrade, porazgovarati i izmijenili recepte“, reče nam v.d. ravnatelj Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ Vesna Velin.

Branka Pavić Blažetin
Foto: JGDŽ

HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA I HRVATSKI KULTURNI I SPORTSKI CENTAR JOSIP GUJAŠ DŽURETIN

imaju čast pozvati Vas na

svečano otvorenje
“Kuće podravske baštine”
- zgrade Hrvatskog kulturnog i sportskog
centra Josip Gujaš Džuretin.

Mjesto: Martinci,
ul. Lajosa Kossutha 2.

Datum: 7. travnja 2024.

- 11⁰⁰ Tamburaška sveta misa na hrvatskom jeziku
- 12⁰⁰ Svečano otvorenje i blagoslov zgrade, obilazak zgrade
- 12³⁰ Kulturni program
- 13⁰⁰ Domjenak

Projekt je ostvaren potporom:

Državnog tajništva za odnose sa vjerskim zajednicama i nacionalnim manjinama Ureda predsjednika Vlade
Fond „Bethlen Gábor”
NEMZ-E-20-0056

POZIVNICA

Mala stranica

Zdravlje
nadmašuje sva
moguća dobra
tako znatno da je
zdrav
prosjak sretniji
od bolesnog
kralja.

SVJETSKI DAN ZDRAVLJA

Svake godine 7. travnja obilježava se Svjetski dan zdravlja. Obilježavanje toga dana započelo je 1950. godine, a inicirala ga je Svjetska zdravstvena organizacija radi podizanja svijesti o određenoj zdravstvenoj temi koja je u tom trenutku prioritarna u svijetu i zahtijeva veću pozornost. Zagađenost planeta sve je veća, a u velikom su porastu bolesti poput raka, astme i srčanih bolesti. Postoji li poveznica između toga, je li kriva pandemija koronavirusa ili je uzrok nešto treće? Možemo li ponovno zamisliti svijet u kojem su čist zrak i voda te hrana dostupni svima? Klimatska kriza najveća je prijetnja zdravlju s kojom se čovječanstvo suočava, zbog čega ona postaje i zdravstvena kriza.

O zdravlju se svi moramo brinuti, jer zdravlje...

- * treba zaslužiti
- * se gradi – ne stiže preko noći, ali može otići preko noći
- * traži puno, ali obilno i nagrađuje
- * je jeftino, bolest je skupa
- * je promjenljivo, osjetljivo na vanjske i unutarnje uvjete
- * nije za junačenje i heroizam
- * je znak ravnoteže u tijelu
- * je bogatstvo i stoga ga treba čuvati, „maziti i paziti“.

**NE ZABORAVITE!
NITKO SE NEĆE BRINUTI
O VAŠEM ZDRAVLJU OSIM VAS SAMIH!**

Odakle prvotravanjske šale?

Prvotravanjske šale imaju dugu povijest, međutim njihovo podrijetlo nije potvrđeno. Pretpostavlja se da prvotravanjsko zbijanje šala vuče korijene iz 1564. godine, kad se početkom travnja održavao festival ludosti zvan „Quirinalia“. Te je godine francuski kralj Karlo IX. uveo novi kalendar po kojem je početak nove godine s 1. travnja pomaknut na 1. siječnja. Oni koji nisu slijedili novo pravilo te su novu godinu slavili po starom bili su ismijavani i nazivali su ih travanjskim budalama. To je s vremenom prerاسlo u tradiciju. Tradicionalno 1. travnja, unazad nekoliko desetljeća, pa i stoljeća, pljušte prvotravanjske šale. Ipak, u nekim zemljama, na primjer u Velikoj Britaniji i Australiji, šale se zbijaju samo do podneva. Onaj tko nastavi sa šalama nakon podneva, naziva se „travanjska budala“. U Kanadi, Francuskoj, Irskoj, Japanu, Rusiji, Sjevernoj Koreji, Norveškoj i Americi šale se zbijaju cijeli dan. U Velikoj Britaniji običaj je da toga dana ljudi jedni drugima šalju glupa i zbunjujuća pisma, a u Italiji se ljudi zabavljaju lijepeći jedni drugima na leđa ribe napravljene od papira koje se nazivaju travanjske ribe. U Americi su prvotravanjske šale posebno raširene po koledžima, u kojima je jedna od najomiljenijih podvala vratiti budilicu svojem cimeru nekoliko sati unazad ili unaprijed.

Travanj je stigao sa šalom

U rimskom kalendaru travanj je najprije bio drugi mjesec u godini jer su tek oko 700. godine prije Krista dodani siječanj i veljača. U engleskom i mnogim drugim jezicima **travanj** dolazi od rimske riječi **aprilis**. Iako to nije potvrđeno, smatra se da ona dolazi od latinske riječi **aperire**, što znači 'otvoriti', a vjeruje se da se tako označava otvaranje cvijeća i latica koje je najintenzivnije upravo u travnju. Hrvatsko ime za ovaj mjesec dolazi od riječi **trava**. Stariji nazivi u nekim hrvatskim krajevima bili su npr. **jurjevčak**, po Svetom Jurju (23. travnja). Ovaj je mjesec započeo smijehom odnosno šalama 1. travnja.

Susret pomurske katoličke mladeži

U organizaciji Hrvatske samouprave Zalske županije 9. ožujka u crkvi svetog Martina u Sumartonu održan je II. Susret pomurske katoličke mladeži na koji su stigli mladi iz svih pomurskih hrvatskih naselja. Priredba je započela hrvatskom svetom misom koju su zajedno predvodili župnik iz Serdahela István Marton i župnik iz Goričana Josip Drvoderić. Nakon svete mise zborovi hrvatskih pomurskih škola i tamburaški sastavi iz Kerestura, Serdahela i Velike Kaniže pjevanjem i sviranjem korizmenih hrvatskih pjesama približili su okupljenim vjernicima uskrasne blagdane. Sudionike susreta pozdravila je predsjednica Hrvatske samouprave Zalske županije Marija Vargović te je zahvalila župnicima na pomoći u ostvarenju priredbe odnosno mladima koji su se pripremili i odazvali na susret.

Hrvatska samouprava Zalske županije od samih početaka svojeg djelovanja posebno se brine za mlade – organizira za njih kampove, susrete, radionice, pomaže im u učenju hrvatskog jezika sa stipendijama, kupnjom glazbala, organiziranjem izleta u matičnu domovinu i drugim aktivnostima. Susret pomurske katoličke mladeži prvi je put organiziran prošle godine u Mlinarcima radi povezivanja pomurske katoličke zajednice, odnosno radi toga da i mlađi naraštaji hrvatskih obitelji uz pjesmu i molitvu vježbaju svoju vjeru na hrvatskom jeziku. Susret mladeži osim mladih vjernika okuplja i njihove roditelje i druge odrasle vjernike na hrvatsku misu. Uoči četvrte nedjelje korizme župnik Drvoderić u svojem čitanju nudio je odlomak iz Ivanova evanđelja naslovljen „Razgovor s Nikodemom” te potaknuo vjernike na razmišljanje kako ići prema svjetlu koje predstavlja Isus jer je Isus svjetlo svijeta i oni koji vjeruju u njega

Učenici keresturske škole

Tamburaški sastav „Stoboš”

postat će i sami dio tog svjetla. U sklopu svete mise mjesni župnik prisjetio se pokojnih članova sumartonske hrvatske zajednice – supružnika Ane i Đura Takača, Ildike i Jožefa Hodoša, Juliške i Tonija Hederića, koji su bili vrlo aktivni članovi pjevačkog zbora i dramske sekcije, odnosno nedavno preminulog serdahelskog i sumartonskog liječnika dr. Józsefa Gerencsere. Na svetoj misi posebno se molilo za njihovu dušu.

Nakon svete mise uslijedio je mali koncert crkvenih pjesama u izvedbi mladih sudionika susreta. Učenici iz Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski” iz Serdahela sa svojim učiteljicama pripremili su se s dječjim crkvenim pjesmama. Učenike iz Osnovne škole „Nikola Zrinski” iz Kerestura pratili su keresturski tamburaši pod vodstvom Ákosa Havasija, člana Tamburaškog sastava „Stoboš”. Mlade keresturske tamburaše okuplja i potpomaže njihovo djelovanje Hrvatska samouprava Kerestura. Tamburaški sastav „Pomurske žice” iz Serdahela okuplja srednjoškolce iz Mlinaraca, Serdahela i Sumartona i djeluje u sklopu Hrvatske samouprave Serdahela. Njihov je voditelj Erik Hegedüs, također član TS-a „Stoboš”. U Velikoj Kaniži o tamburašima se također brine i tamošnja hrvatska samouprava. Tamburaški sastav „MužiKaj” djeluje kao pomladak Tamburaškog sastava „Stoboš” i okuplja studente, a voditelj im je profesor tambure Bálint Horváth,

ujedno i član TS-a „Stoboš”. Tamburaški sastav „Stoboš” iz Velike Kaniže djeluje već više od dva desetljeća, čest je gost na crkvenim događanjima pomurskih Hrvata kao i na drugim hrvatskim programima. Pomurski tamburaški sastavi pripremili su se s mnogim crkvenim pjesmama poput „Hvala ti, Bože”, „Ima jedna duga cesta”, „Dođi, Isuse”, „Krist jednom stade na žalu”, „Ti si naš Bog”, „Vjeruj u ljubav”, „Oslobodi me”, „Velik si” i druge. Mnogi od starijih vjernika sa suzama u očima slušali su prekrasne izvedbe crkvenih pjesama i puni divnih osjećaja s oduševljenjem hvalili priredbu. „Jako je lepo bilo, ni nemrem nikaj reći. Lepo je bilo čuti i propovijed na hrvatskom jeziku. Mi se išče molimo hrvatski i onda da imamo euharistijsko klanjanje u crkvi”, rekle su sumartonske i serdahelske žene te dodale kako bi voljele da su češće takve mise na hrvatskom jeziku uz tako lijepu glazbu.

Beta

Tragovima naših predaka – stručno putovanje kroz Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu

Hrvati i Mađari hrvatskih korijena koji dolaze iz Budimpešte, Kalače i Kečkemeta, njih 29-ero, od 22. do 26. listopada boravili su na stručnom putovanju u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini s ciljem istraživanja podrijetla svojih predaka i kulturne baštine. Taj projekt ostvarila je Hrvatska samouprava Starog Budima na inicijativu njezina predsjednika Attile Szoboszlaija i u suradnji s Hrvatskom samoupravom grada Budimpešte te Hrvatskom samoupravom Novog Budima pod stručnim vodstvom profesora Dinka Šokčevića.

Jedan je od ključnih ciljeva ovog putovanja istraživanje franjevačkih samostana koji su imali važnu ulogu u povijesti Hrvata u Mađarskoj. Prva postaja putovanja bila je u Osijeku, gdje su sudionici razgledali povijesni dio grada i samostansku crkvu sv. Križa u Tvrđi. Tijekom pet dana putnici su posjetili još franjevački samostan sv. Petra i Pavla u Tuzli, franjevački samostan i crkvu sv. Ivana Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci, franjevački samostan Duha Svetoga i Muzej samostana u Fojnici, franjevački samostan sv. Katarine i Muzej franjevačkog samostana u Kreševu te franjevačku crkvu i samostan sv. Petra i Pavla u Mostaru, gdje su imali priliku upoznati se s duhovnom baštinom i poviješću svojih predaka.

Također su posjetili Hrvatski kulturni centar „Sveti Franjo” i Katolički školski centar „Sv. Franjo” u Tuzli uz posredovanje nekadašnjeg hrvatskog veleposlanika u Mađarskoj, sad generalnog konzula RH u Tuzli, g. Ivana Bandića kako bi razgovarali o pitanjima od interesa za svoju zajednicu i jačali međunarodne hrvatske veze.

Jedna od ključnih stanica na ovom putovanju bio je posjet Franjevačkoj teologiji u Sarajevu i njezinoj crkvi, čije zidove krase križni put u mozaiku slikara Zlatka Price. Posebno je emotivan bio posjet izvoru rijeke Bune u Blagaju, mjestu od povijesne važnosti za bunjevačke Hrvate.

Osim religijskih aspekata putnici su istražili i kulturnu baštinu svojih predaka. Posjet Bunjevačkom muzeju u Senju bio je prilika za otkrivanje bogate baštine bunjevačkih Hrvata, koji su također ostavili svoj trag u povijesti ovog područja.

Poklon-knjige franjevcima osim spomenutih samouprava darovalo je i Neprofitno poduzeće za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica”, koje priprema i putopisni dokumentarac o tom stručnom putovanju.

TŠŠ

Javni natječaj

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavio je javni natječaj za prijavu programa/projekata organizacija hrvatske nacionalne manjine u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2024. godinu. Organizacijama hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj namijenjeno je 200 000 eura. Natjecati se mogu organizacije hrvatske nacionalne manjine (udruge, zaklade, ustanove, vjerske zajednice i ostale organizacije hrvatske nacionalne manjine). Rok je za prijavu zaključno **5. travnja 2024. godine**.

Više na: <https://hrvatiizvanrh.gov.hr/vijesti/objavljen-javni-natjecaj-za-prijavu-programa-projekata-organizacija-hrvatske-nacionalne-manjine-u-svrhu-ostvarenja-financijske-potpore-za-2024-godinu-6377/6377>

IX. HRVATSKA DRŽAVNA

KOBASIJADA

U PEČUHU, 19. TRAVNJA 2024. GODINE U 19:00 SATI
SPORTSKA DVORANA „LAUBER DEZSÓ“

NASTUPAJU:

Manastir ulaznica
hds.kpecobm@gmail.com
Informacije:
Gabri Koluth +36 30 392 70 13
Damir Selga +36 70 821 95 27
Pečuh, Hrvatski dom (Dokai ter 11)

Organizatori
Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj, Hrvatska država samouprava, Hrvatski kazalište Pečuh

KUMOVI

MISIJA

DOLAZAK OD 18 SATI
ZATVARANJE U 2:00 SATI

01904 4P-1 28045-000975

XVII. Dravsko proljeće

Starin

5-6. travnja 2024.

5. travnja 2024. (petak) - sportsko igralište
14:00 okupljanje sudionika
15:00 otvorenje malonogometnog turnira i natjecanja u kuhanju bospora
18:00 proglašenje rezultata
Tijekom popodneva svira Orkestar Biseri Drave

6. travnja 2024. (subota)
14:00 okupljanje KUD-ova u osnovnoj školi
15:00 tamburaška sveta misa na hrvatskom jeziku nakon svete mise:
• vuzmeno kolo
• posvećenje obnovljenog Kulturnog doma
• povorka kroz selo sa stankama
17:30 nastupi KUD-ova pod šatorom
19:30 zajednička večera
20:00 druženje i zabava uz Orkestar Alibi i Podravka Band

Organizatori i pokrovitelji: Samouprava Starina, Hrvatska samouprava Starina

OTVORENI DAN U VRTIĆU „MIROSLAV KRLEŽA“

Vodstvo odgojno-obrazovne institucije poziva sve zainteresirane na otvoreni dan u vrtiću „Miroslav Krleža“, kako roditelje tako i buduće polaznike. „Ako se volite igrati i družiti se s djecom, dođite u naš vrtić 17. travnja 2024. s početkom od 17 sati na zajedničko crtanje i bojanje. Dok se vi igrate, vaši roditelji mogu upoznati odgojni program vrtića. Upisi u vrtić su 25. – 26. travnja 2024. od 8 do 17 sati na adresi Acsády Ignác utca 8, 7624 Pečuh, tel.: +36/20342-5434“.